

съществуване на момъкът или момата захванжти въ борба съ животът. Животът на семейството е една дълга горъст, усладявана само отъ усмивките на детето или сполучките на синът.

Сега иде въпросът: скърбта злина ли е, както говорихъ дръвните философски училища? Ние ще отговориме като стоикът Посидониусъ, но въ другъ смисъл: Не, скърбта не е злина. Семейството, което живее постоянно въ съгласие и хармония, клони постоянно, чрезъ действието на човешките страсти, къмъ разслабвания и развали. Човекъ не изоставя страстите си, като влезе въ семейството: желанието къмъ независимостта, любовта къмъ удоволствията и много още други причини отдалечават несъзнателно мъжът отъ жената и родителите отъ детето. Ако семейството е щастливо, то се наслаждава отъ щастието безъ да го вкусва, безъ да го чувствува, както ние се наслаждаваме отъ здравието, стойността на кое само болният може да очищува. Тогава семейството е въ очиеност: мъжът отива по работата си, жената по удоволствията си, и детето се оставя подъ гръжата на въспитателите и учителите. Тогава дохожда скърбта, и дохожда на време. Съ тия добродетелни удари, съ тия кървави промъшения, съ тия щастливи рани, нравственното чувство се връща въ семейството, и истинското назначение на домакинството се явява въ всичкото си строго величие. Но нѣкои казватъ че тия удари се стрепалятъ и на невинните и на виновните. Азъ отговарямъ: кой може да ласкае себе си че е съвършенно невиненъ?